

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
 Négy határos petit sor: 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s hosszabb
 hirdetések alku szerinti a 10 g.
 01 c 6 b b á r é r t v e t e m e k t e l .
 Bélyegű minden kíllo beiga-
 tássáért 30 kr.

„Nyiltér”-ben megjelenő közle-
 mény minden petit sora 20 kr.

Hirdetések felvétele a kiadó
 hivatalában, KUTASI L. könyv-
 nyomdájában, valamint SZÉCHÉNY
 MAN H. közv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentesen
 bejelentett hirdetések nem vétel-
 nek figyelembe.
 Kéziratok vissza nem
 adnak.

DREIER ANTALNÁL, Kőbányán.
 A nyáron át naponta háromszor friss főttés a palackok töltése czéjára
 elított, legkínőbb kivitelű palackok.
 Ismét eladókát legnagyobb elnyokban és engedélyekben részestíjűk.
 Szívós tudomása. Azon t. cz. közönséget, mely csak Dreier-féle kivitelű sert fogyaszt, arra fi-
 gyelemzetjük, hogy csak azon palackokhoz hamisítatlanságért és eredetiségért
 kezelkedünk, melyeknek vigné aín a „Dreier és Gortschnig” név világsan olvasható.

Dreier Antal
 A nyáron át naponta háromszor friss főttés a palackok töltése czéjára
 elított, legkínőbb kivitelű palackok.
 Ismét eladókát legnagyobb elnyokban és engedélyekben részestíjűk.
 Szívós tudomása. Azon t. cz. közönséget, mely csak Dreier-féle kivitelű sert fogyaszt, arra fi-
 gyelemzetjük, hogy csak azon palackokhoz hamisítatlanságért és eredetiségért
 kezelkedünk, melyeknek vigné aín a „Dreier és Gortschnig” név világsan olvasható.

Dr. Rickl József Zelmónál
 Kőbányán.
 A nyáron át naponta háromszor friss főttés a palackok töltése czéjára
 elított, legkínőbb kivitelű palackok.
 Ismét eladókát legnagyobb elnyokban és engedélyekben részestíjűk.
 Szívós tudomása. Azon t. cz. közönséget, mely csak Dreier-féle kivitelű sert fogyaszt, arra fi-
 gyelemzetjük, hogy csak azon palackokhoz hamisítatlanságért és eredetiségért
 kezelkedünk, melyeknek vigné aín a „Dreier és Gortschnig” név világsan olvasható.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre . . . . 10 Ft — kr.
 Fél évre . . . . . 5 — — —
 Negyed évre . . . . 2, 50 — —

Egyes szám 5 kr.

A lap szemléltetéstől minden
 külső költséggel, Veszély
 ház földszint, a szerkesztőségbe
 bérmentve küldendő.

Előfizetési hely:
 TELEGGY K. LAJOS és társ.
 CSÁTHY KÁROLY könyv-
 kereskedésében és a kiadóhiva-
 talban KUTASI IMRE könyv-
 nyomdájában és a postahivatalok
 utján

Ifjaink s a katonaság.

A »Pesti Napló« pályafutásának minden időpontjában meg volt az a jellege, hogy feltudta fogni, mi a magyarság legvitálisabb érdeke s az általa felkarolt irányban működött aztán kitartóan, komolyan. Legújabbban létezésének bármely korszakához méltó súlyt kölcsönöz működésének az a helyes álláspont, melyet a magyar földbírtok s így az azt még mindig uraló gentry nemesség közönyévé szegődött.

A magyar gentryt, a régi magyar földbírtokost támadják, hibáztatják minden oldalról. Legkivált azon társadalmi szekta hirdeti a magyar gentry bukását és büneit, a mely saját hibáinak, általunk örömmest elfogadott mentségét egy oldalú vizsgáltságokban oly gazdag mult szellemében keresi. Épen e mult volt az, a mely a gentryt nem készítette elő azon alapföltételekre, a melyek nélkül az anyagi előhaladás, anyagi harcok s a közel múltjánál is alaposabb részletekbe hatóbb munkát igényelő korszakában megállani teljes lehetetlen.

A »Pesti Napló« kivált egy vád, még pedig oly vád alól nem oldja fel a magyar ifjúságot, mely egész súlyával éri kivált a magyar gentry ifjúságát. Mondhatjuk, hogy épen ezen legtekintélyesebb, legnagyobbosabb véleményvel bíró közönségünk veti oda leghatározottabban, hogy a magyar ifjúság saját hibája, ha egy épen a magyarságra nézve oly lényeges, épen a gentry ifjúságához annyira illő tért — a katonaságot az idegen, morva, cseh, horvát sat. elemnek engedi át. maga attól vagy idegenkedik, vagy nem képes a tisztáltsághoz kellő vizsgálatok megállítására. — Hozzá teszi, hogy ezentúl, már mint a Ludovika-akadémia megjavítása s a tisztí kardbajt elnyeréséhez vezető út ismeretes megkönnyítése után a magyar ifjúság magára vessen, ha a tért másnak engedi által.

Már akkor, a midőn ifjúságunkat a történelmi társulat hírneves elnöke, Ipolyi Arnold püspök buzdította a társulatot egy vándorgyűlésének elnöki beszédében, a hadseregbe való tömeges belépésre, már akkor jutott eszünkbe, hogy a nagy tervek nagy változások néha mily csekélységekben törnek meg! Ezt juttatták eszünkbe az ép most közzé tett tavaszi előléptetések és emlitett nagy lap cziklé is.

Több száz kinevezett előléptetett közhadseregbeli tiszt között tíz-tizenkét nevet találunk, mely viselője magyar származására vallana. Mily csekély arány azoknak számával szemben, a kik tisztivizsgára jelentkeztek vagy jelentkezhettek volna! Több nagyobb városban, nevezetesen katonai állomás helyeken kísérjük figyelemmel a dolgot s láttuk, hogy buknak meg a tisztivizsgán oly magyar ifjak, kik a katonai tudományok alapját képező ismeretek bármelyikében fölöttébb állanak a vizsgálatot vezető tiszturaknak. Művelt, intelligens ifjak, jelentektek is és készűltek is, tehát nem hiányzott bennök az az akarat, melyet a honvédelmi miniszter megtagad ifjúságunktól, midőn az idegen elem által való elul-szárnyaltatását számon kéri.

De hát mi mégis az ok? Nem akarunk épen a közhadseregbeli tisztiek el-lenszenvére utalni minden iránt, a mi ma-gyar. Némelyekben nincs meg, másokban a humanitás érzete nem tesz kivételt a ma-gyarokkal szemben sem, igen sokaknál azonban a magyar-falás kétségtelenül meg-van. Mit is szerezsen rájunkt a horvát, a szerb, a morva? mit szerezsen. A politikai gyűlöleten kívül bizony irigységgel s néz-heti az őt felülmuló — derekabb s jobb módnak örvendő magyar fut. S az 1848—49-ben sakkban tartott öreg »Hau-Degen« vagy az, kit még most sem akceptált a magyar társaság — szintén nem lelkesül-

het érettünk. De ezen ellenséges érületen kívül leginkább lehetetlenné teszi a ma-gyar ifjunak a közhadseregben való elő-haladását a német betű, a der-die-dass. A ki magyarul a legnagyobb könnyűséggel fejt meg bonyolult tudományos probléma-kat, az németül belesül a legostobább szol-gálati szabály elmondásába. Tanulni csak anyanyelven lehet igazán s ha erre módja nincsen, buknia, hátrálnia kell a kevésbé intelligens, idegen elemek előtt.

Ez az oka, hogy a közkatoná magyar s a tiszt német, morva, cseh és horvát. Ez és nem a hivatás, nem a képesség, nem az intelligencia hiánya zárta el ifjúságunk-tól a katonáskodás terét. És épen azért, ha őszintén vágyakoznak Bécsben és Budapesten azután a tiszt szabad le-gyen kételkedünk!) hogy a hadseregnek sok, minél több magyar tisztje legyen! hozzuk be azt a csekélységet, a mit ma-gyar katonai akadémiának neveznek, a mely-ben magyar fiuk magyar nyelven tanulhat-nak, állhatnak ki a vizsgát az »ars pugnandi« rejtelmeiből. Ekkor lehetne csak arról szó, hogy van-e ifjúságunkban akarat és képesség a katonai pályára!

Országgyűlés. A törrendi ház tegnap ülésén a középiskolai javasla-tat tárgyalását folytatta. A mai ülésen megjelent a hercegprímás is, kit tegnapi betegség gátolt a megjelenésben. Az első szónok Ipolyi Arnold, besztercebányai püspök volt. Csatlakozott Haynald Lajos bíbornok-ek tegnapi kifejtett nézetéhez s a Tisza Kálmán tegnapi beszédére válaszóla, kijelentette, hogy a vagyon nem szoríthatja meg az egyház jogait. E vagyont a kath. egy-ház a fejedelmektől és egyesektől kapta, nem pedig az országtól. Az egyház teljesítette kö-telességét a multban és teljesíteni fogja a jö-vőben. A püspök után Trefort kultuszmi-niszter szólt fel. Röviden válaszolt a tegnapi beszédre. A szatmári püspökkel, ugymond, nem polemizál. Az egri érsek által hangozta-tott tulterhelteségi váddal szemben azt hangoz-tatja, hogy hát mi maradjon el a gimnázialis tanulmányokból? Haynald beszédére azt mon-dá, hogy a bíbornok »legendát« csinált, midőn azt állítá, hogy kath. iskolaügyi hatóság léte-zett. A miniszter után Pongrácz Emil b. szólat fel, beszéde különösen a Schulverein izgatásai és a százköz hazafiatlan mozgalmá-ellen volt irányozva. A javaslatot elfogadják. Ezután Kruesz Krizosztom, a szt. Benedekrend pannonhalmi főapátja szólat fel, ki a vallásérköcsi nevelés szükségességét hangoz-tatta. A felelős kormány — ugymond — ak-kor szerezze magának halhatatlan érdemeket, ha a közéletnek oktatást akként szabályozná, hogy az minden lehető vagy bekövetkezhető válságban szilárd és hozzáférhetlen maradhata. Román Miron metropolita csak azon remény-ben fogadja el általános tárgyalási alapul a törvényjavaslatot, hogy a részleteknek alkalma lesz sérelmeit (melyek számo-sak) előadni, hogy azok a kormány által kellő figyelembe fognak vétetni. Panaszkép emelíti addig is, hogy a románok a főrendiház bizottsági tár-gyalásában nem vehettek részt; valamint azt is, hogy a főrendiház tárgyalásai a románok hűsvéti ünnepével összeestek. Reméli, hogy ez utóbbi csak esetleg történt, s nem szándékos figyelmenlenségéből. (?) Ez utóbbi iránt az elnök megnyugtítja a metropolitát. Pongrácz Emil b. megjegyzi, hogy vannak olyan iskolák, ahol hazaelenes tanokat tanítanak, közzönettel veszi a metropolita amaz állítást tudomásul, hogy a vezetése alatt levő két gimnázium nem tartozik azok közé. Szentiványi főispán kijelenti, hogy elfogadja a javaslatot. Végül Cziráky János gróf emel szót.

A csendőrségi javaslat tárgyalását foly-tatta ma a képviselőház. Az általános vi-tában részt vettek pártunkból Mészlányi, Mocsáry, Herman és Halász Géza. Mocsáry igen helyesen mondá, hogy a mos-tani áramlat minden régi alapot felforgat, s a kormány egyebet sem csinál, mint meghono-sítja a Bach-rendszer gyűlölt intézményeit. Herman Ottó megrovta Tisza Kálmán par-lamentaris polemizálását.

Ezután még Tischler előadó reflekt-ált a függetlenségi pártot tartott szónokla-tokra mire Rádáry miniszter beszéde után, a ház nagy többséggel elfogadta az V. és VI. csendőrkertületi parancsnokságok legénységéről szóló javaslatot. A részletes tárgyalásnál az I. §. Hoitsy módosítványa ellenében változat-lanul, a 2. §. Csánády-nak egy kis stýlárís módosítványaival, a 3. §. Thaly és Ernusz't

módosítványaival ellenében változatlanul s a 4. §. Ernusz't módosítványaival, a 5. §. pedig szintén módosítatlanul fogadtattott el. Végül Szapáry miniszter felett Németh Albertnek egy régibb interpellációjára; a válasz tudomásul vétetett.

Belföldi hírek. — Baross Gábor közl. államtitkárt az illavapuchói választókerület képviselőjévé egyhangulag választókerülték. — A csángó-magyar egyesület elnöke Somssich Pál, alelnöke hrg. Odescalchy Arthur és Kammermayer Károly választottak meg. — Magyar küldöttek a czár koronázásán. A moszkvai czári koronázásra Károly Lajos főherceget, Wilczek János grófon és Lichtenstein hercegen kívül két ma-gyar főúr is elfogja kísérsni és pedig Széché-nyi Béla és Apponyi Sándor grókok.

Külföldi hírek. — Pétervárott a mult heten nyolcz tisztet fogtak el. Állítólag messze elágazó katonai összeesküvésnek jöttek nyomára. — Rómában a német trónörökös magánjellegű látogatását várják. — Oberdank merénylő mellett тұntetett 22 vádlott ellen e hó 16-án tartatik meg a törvényszéki tárgyalás.

— A jövő évi követválasztások tárgya-gyában körrendeletet intézett a belügyminisz-ter a törvényhatóságokhoz, melyben hangsú-lyozza, hogy az évi választók névjegyzéke pontosan állíttassék össze, mert »a jövő évben fognak megejetetni az általános képviselővá-lasztások, azok alkalmával pedig a választási jogosultság megbíralásánál a folyó évben ki-gazított névjegyzékek lesznek hivatva zsinór-mértékű szolgálni.« Figyelmezteti a rendelet a központi választmányokat, hogy a választási törvényben az összeírásra, a jegyzék kifüggesztésére stb. előirt határidőket pontosan megtartsák és szigoru kötelezőségeket ismerjék »üléseik jegyzékönnyel ellenőrzés szempontjából, az ülés után következő napon azonnal, legkésőbb 3 nap alatt a belügyminiszterhez fölterjesztjen.« Továbbá figyelmezteti a rende-let a törvényhatóságokat arra is, hogy miután némely összeírásai jegyzékben a választók né-melyke több jogcím alatt van felvéve, s ez a statisztikai összeállítást nagyon megnehezíti, tehát jövőre minden választónál csak egy jog-cím tetessék ki.

Szomorú krónika.
 Máj. 2.
 Nincs az a nap, a mely az összeesküvé-sek és merényletek, vagy az ezzel kapcsola-tos hírek egész özönét ne hozná meg. Orosz-ország és Anglia e tekintetben előjárának. Oroszországban katonai összeesküvést fed-deztek fel.
 Sz.-Pétervárról ugyanis azt jelentik hogy a mult kedden minden feltűnés nélkül elfogtak nyolcz tisztet, köztük egy ezredeset, a Kosztaninov iskola tanárát, két tüzér és három tengerészisztvát, Ugyanakkor Pármben és Je-katerinoszlávban is törtétek elfogások. Állí-tólag messze ágazó katonai összeesküvésnek juttattak nyomába. Az összeesküvők benső ösz-szekötetésben állottak a terroristákkal s kü-lün vgreghajtó bizottságokat alakítottak. A fő-bizottság székhelye, ugy látszik, Smolenszkben volt. Sz.-Pétervárott, Pármben s Jekaterinosz-lávban csak főkbizottságok valának. Az ösz-szeesküvés egyenesen a Romanov dinasztia ellen volt intézve; czélját az önkényuralom meg-döntése s a lehetőséghez képest a köztársá-sági kormányforma életbelepítése képezte. Smolenszkben igen fontos iratokat koboztak el, a melyekből kiteszik, hogy az összeesküvők akciója mindjárt a koronázás után vette volna kezdetét. Magát a koronázást se a terroristák, se a többi forradalmárok nem akarják megza-varni s misztifikáczióknak jelentik ki a hirdett veres nyomásu lapocskákat, melyekben felszó-lítottak a külföldi képviselő, hogy tekintettel a Moszkvában történeidő szerencsétlenségekre ne jelenjenek meg a koronázási ünnepélyen. Az elfogatók Szt.-Pétervárott, mint emlitők, egész csendben mentek végbe, csak Smolenszk-ben váltottak az összeesküvők lövéseket a csend-őrséggel. Számos javított dinamitlöveget is ta-láltak az utóbb emlitettük városban.
 Angolország nem kevésbé kedélyes Oroszországnál. A liverpooli püspök p. o. nem-rég levelet kapott, melyben tudtára adták, hogy a szt. Margit templomot levedgöbe fogják röpiteni, hogyha annak szónokát állásából el nem mozdítja. Papi körökben a fenyegetésnek semmi jelentőséget nem tulajdonítanak, de a rendőrség mégis megtette óvó intézkedéseit. Ez edmontoni vikárius is részesült lyesmiben: kapott pénteken késő éjelen egy névtelen le-velet, melynek következtében a templomot szorgosan átvizsgálták. Találtak is a torony lépcsője alatt két kőkorost folyadékkal teli, a mit természetesen nitroglycerinnek tartanak. — Irlandban, Cavan mellett, egy farmert ki a városban tözeget adott el, hazatérőben több

ember megrohant s öt botokkal holtra verték. Egy ember segítségére akart menni a szerencsétlenségnek, de a gyilkosok őt is halálisan megsebesíték. A rendőrség értesülve a törtétek felől, máris többeket elfogott.

A féniek különben nem igen számíthat-nak Amerika rokonszenvére sem; az ottani lapok nagy része a leghatározottabban kár-hoztatja a philadelphiai ir. gyűlés határozatait és vádolják a gyűlést, hogy szándékosan mu-lasztotta el a dinamitus banda és a gyilkos politika elitélést.

E gyűlés — írja a »Times« — arra ta-nítja Angliát, hogy az ireket ignorálnia kell és le kell mondania arról, hogy meg nem érdemelt kedvezményekkel nyerve meg az ireket. Ha magukra hagyatnak, be fogják látni jelen-téktelenségüket. A többi népeket eddig is meg-győzték már arról, hogy képtelenek nemzeti függetlenségre.

Az új megye ellen Pest megye kérvényét vasárnap nyújtották át a belügyminiszternek Földváry Mihály alispán, Bossányi László és dr. Szivák Imre. A kérvényben részletesen ki van fejtve, hogy Pest megye miért kéri azt, hogy a terbe vett új megye Pest megye meg-csonkítása nélkül kerütsék ki.

»Pest megye közönsége — így végződik a kérvény — mely fájdalommal látta Szeged pusztulását, testvéri szeretettel sietett érejéhez ké-pest aszenvédéskönyvet letöröltsi hazafias öröm-mel, sőt büszkeséggel tekint a felépült szép, nagy magyar városa, örömmel látja anyagi és szellemi felvirágzást, de hogy ez törvényhatósá-guknálval és lealásásával fokoztassék, hogy Szegednek meggyógyulhatóságai szék-helyelyé tételeért, a kikerítési művellet kereszt-ülvitele czéljából Félegyháza város s megyéknek több községe akár a Szegeden székhelyét tar-tandó új megyéhez, akár Szentes székhelyét Csongrád megyéhez csatoltassék, ennek jogsú-ltsgát el nem ismerhetjük, annál kevésbű, mert ezt magas állami érdek sem követeli, mely előtt meghajolni kötelezőségünknek tartanánk.

Budapesti tudósítók azt írja, hogy kép-viselői körökben miután tartja magát az a hír, miként az új megye kikerekítésének tervéről egyelőre lemondott Tisza Kálmán — a toron-tálik kedvéért, kik különösen azzal érvelnek, hogy Torontál megye szétszakítása nemzetiségi bajokat idézne elő.

Az ezredéves ünnepély ügyében zart ulést tartott a m. tud. akadémia. A történeti osztálynak azt az első jelentését, hogy a be-költözés, vagy honalapításra nézve határozott évszám a történeti kutatókól, egész bizonyossággal, ki nem mutatható, az akadémia összes ülése tudomással vette ugyan, de a kérdést még egyszer viz-szakuldta a történeti bizottsághoz, hogy tekintet-tel az ezredéves jubileumra, mondjon valószínű évszámot, melyen az ünnepély legalkalmaszerű-ben megülhetni. — A bizottság tehát e másod-szori kérdésre. csupán czélzserűségi szempont-ból a 894 évet jelölte meg, a mit az osztály is elfogadott, de Salamon Ferenc az indokolás ellen külön idítványt nyújtott be.

KARCZOLATOK.
 (Az ezredik év. — A parlamentből. — Jó felelet. — A klérus.)
 A pellengére állítás korát érjük.
 Az ezredéves ünnepély dolgában megint csak pellengérré állította magát az akadémia.
 A honalapítás ezredéves ünnepét sohasem érjük meg, ha az akademiától várjuk a ha-táridő megállapítását.
 Jól is tette, hogy z artülésben nagyta lefolyni a vita meddő áradatát, a mely-ből csak az tűnik ki, hogy hamar ezer év alatt sokat veszekedünk egymással, össze kell hát kapni a millienium kérdése fölött is.
 A képviselőház is pellengérré állította rendszerétét.
 Tárgyalni kellett volna tegnapelőtt a zsandár-javasatot, de nem lehetett, mert nem volt jelen sem a honvédelmi miniszter, sem az előadó.
 A gyűlés szépen felelt.
 Ha már benne vagyunk a blamage-ok felsorolásában — ne hallgassunk el egy kor-mánypárti polgártársunk pellengéret sem.
 Azt vetette szemére egy függetlenségi-nek, hogy a mi pártunknak nincs országos közlönye!
 — Hja uram, felel meg a függetlenségi, olyan nagy szubvenziót adnak a kormány-párti sajtónak, a mi zsebünköl, hogy a magun-ke-ra már nem is jut!

Pellengéren áll a magyar klérus is, mely a főrendiházban olyas valamit állított, hogy a katolikus egyháznak kevesebb joga van, mint a protestánsoknak.
 Hiszen, kérem szeretettel, nem igazán óhajtja azt Eminenciát, hogy a katolikus egyháznak autonómiaja legyen! **Gill Balázs.**

A debreczeni-nánási vasút.*)

Mellőzve a tervezett vasutnak közgazdasági fontosságát és forgalmi jelentőségét, — mellőzve a terv keletkezésének történelmét és gyakorlati kivitelezésének érdekében a végrehajtó-bizottság által 1880. óta fogantatott intézkedések felsorolását, — mellőzve a már megkísérelt vagy alkalmazni óhajtott kiviteli módok előnyeinek és hátrányainak érintését és egymással való összehasonlítást, s végre mellőzni óhajtván azon akadályok jellemzését is, melyek már több mint egy alkalommal a tervezett pálya létesítését épen az utolsó pillanatban hiúsították meg: az előterjesztés egyenesen átér a nagybeskerek-kikindai vasut építési vállalatát által betervezett tárgyalás alatt levő ajánlatnak rövid ismertetésére.

A végrehajtó bizottság által elfogadott s a nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedésügyi minisztérium részéről is helyben hagyott részletes tervek szerint, a létesíteni szándékolt vaspálya egész hossza a szükséges és már megállapított kiterők nélkül **42.65 kilométer**, melynek kiépítése és felszerelése minden kiadásokkal együtt az ajánlat értelmében és feltételei szerint, beleértve a kormány által követelt tartalékot is 1.000.000 forintba kerülne, s ebből az építési költségek 960.000 forintot, a tartalék pedig 50.000 forintot venne igénybe, vagyis a tervezett pálya kiépítése kilométerenként 22.274 forint 32 kiba kerülne.

A tartalékalappal együtt 1.000.000 forintban megállapított költség szükséglet az ajánlat szerint 1.200.000 forintnyi névértékű címletek kibocsátása által fedeztetnek és pedig 480.000 forintnyi összegben 6%-os törzs — és 720.000 forintnyi összegben 6%-os elsőbbségi részvények által. Ezen összesen 1.200.000 forintnyi címletet tartozik a vasutat az építési vállalat az engedély és tervek értelmében 15 hónap alatt kiépíteni és üzembe vezetni, valamint azt 50.000 futnyi tartalek alappal ellátni, de úgy illetve azon megállapodás feltétele mellett, hogy az építési vállalat átveszi fizetés gyanánt készpénzt a 720.000 forintnyi elsőbbségi részvényt és 20.000 futnyi összeget a törzsrészvények közül összesen tehát 740.000 forintot névértékben, tényleges 600.000 forint értékben, — ellenben a még fennmaradó 460.000 futnyi törzsrészvényt 400.000 készpénzt a végrehajtó bizottság által képviselt városok fogják átvenni, és pedig a városoknak a vállalatot való hozzájárulási aránya értelmében megállapított következő kúls szerint:

Debreczen sz. kir. város fizet 119.760 forintot, kap érte 137.724 fut n. t. r.
Nánás város fizet 119.760 forintot, kap érte 137.724 fut n. t. r.
Böszörmény város fizet 100.600 forintot, kap érte 115.690 fut n. t. r.
Dorog város fizet 59.880 forintot, kap érte 68.862 fut n. t. r.

Osszesen fizetnek 400.000 forintot, kapnak érte 460.000 forint névértékű törzsrészvényt.

E feltételek képezik az ajánlat pénzügyi részének lényegét, melyek első pillanatra is mindenkit meg fogják győzni arról, hogy általuk semmi irányban nem lett tulhaladva azon határ, mely a teljesítmények tekintetében a végrehajtó bizottság meghata mazásának keretét képezik és hogy a pálya létesítésének ezen módzata a fent körülírt feltételek mellett lényegesen kevesebb áldozatot követel, mint a mennyinek elfogadására és biztosítására az érdekelt városok magokat már végzésig is kötelezték.

* Dr. Király Ferencz, mint a végrehajtó bizottság elnöke által kiadott „Előterjesztés” ismertetése.

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Egy selyemruha története.

Ha nemzetgazdász lennék, nyájas oivasónom, egy pillanatra akkor is levetném a pápaszemet, karanfognálak, s elvezetnélek oda, ahol a selyemruha története kezdődik. Elmennék tehát Európa selyemtermelő vidékeire. Megállanék egy-egy eperfa árnyalt kunyhó előtt; és derek fán számtalan kis selyem bogár elősködök. Jó munkásokat táplál. Elhúzódnak a kis férgek munkáját, melyek csakhamar sok szí ü burkba szöttek-fonták be magukat.

A haj-finomágú szállakat viszont látóknak ismét Lyon, Turin, vagy Mailand szövő székéin. Kerekek zakatolva, zugva hangoztatják az ipar ritmikus dalát; füst-gomoly válik el a gőzgép kéményeitől s mint valami oda nem tartozó ábránd . . . úgy emelkedik, emelkedik ég felé.

A gőzgép még egy strófát zeng el örökdalából s készen áll egy rózsás helyen. Ha nemzetgazdász lennék, megmondanám, hány méterjével termeli évenként valamely ország, mennyi marad otthon, mennyi megy külföldre s viszont mennyit hoznak be, kiszámítanám mennyi haszna háramlik az államra, ki a vám rendszerek hatásait a selyem árára; szólnék a gyáros bőség-szarujáról s a munkásság nyomoráról, melynek verjeitke, nélkülözésére bizonyonyal nem gondolok, midőn a finom kelme bájos redőkben omlik alá termetedről; nem gondolok s munkások rongyaira, midőn tolelted királyokkal vetekedik . . .

Nem vagyok nemzetgazdász, csak tárczairó . . . a pillanat gyors kezű történet írója; ott kezdem a selyemruha történetét, a hol először találkozik nyájas olvasónóm . . . veled, ki e pillanat királynoje vagy!

Némi kedvezményt foglal magában a városokra nézve az ajánlatnak azon pontja is, hogy az általuk letételemezendő 400.000 forintnak időközben kamatai nem a vállalatot, mint ez rendesen történni szokott, hanem a városokat fogják illetni. Ellenben kifogás alá lenne vehető az építésnek 15 illetve 18 hónapra megszabott határideje, — ha nem lenne a vállalatnak az intercalaris kamatok terhénél fogva is érdekében, a munkálatok megkezdését siettetni s lehető rövid idő alatt be is végeztetni, mire nézve rendes körülmények közt 8—10 hónap határidő több mint elegendő.

A mi a városoknak a vállalattal szemben elvállalandó 400.000 forint készpénzt tevő fizetési kötelezettségét illeti, az aképen és azon arány szerint van megosztva, a mint az érdekelt városok a vasut létesítenék terhéül egymás közt megállapítva felosztották és teljesítését kötelezőleg magokra vállalták, mely százalékban kifejezve Debreczenre 29.94, Nánásra 29.94, Böszörményre 25.15 és Dorogra nézve 14.97% terhet képvisel.

Az ideiglenes szerződés alakjában tett ajánlat 7-ik pontjának értelmében azon esetre, ha a városoknak nem sikerülne saját rendelkezésükre álló pénzből a megkívántató 400.000 forintot lefizetni, a vállalat fog a városok meghatalmazottaival együttesen lépéseket tenni ezen 400.000 forint készpénzbeni megszerzésének vagy városi jelzálogra kölcsön, vagy községi kölcsön utján kieszakölésére. A kölcsön feltételei azonban semmi esetben sem lehetnek súlyosabbak, mint a magyar jelzáloghitelbank kölcsönei, így az évi annuitás — kamatot és törlesztést beleértve — a felveendő kölcsön névértéke után nem lehet súlyosabb 25 évi törlesztésnél 7.55, 35 évi törlesztésnél 6.52, 40 évi törlesztésnél 6.25 és 50 évi törlesztésnél 5.62%-nál, úgy hogy a városok egész évi megterhelhetése az évi annuitásban lesz kifejezve.

Az ajánlatnak egyetlen tétele sem enged oly tág tért és alkalmat a különböző kombinációkra, mint épen ez a pontban foglalt ígért — a mennyiben a pénzbeszerzés vagy kölcsönnyel sokféle módzatának és feltételeinek elbiralásánál és egymással való összehasonlításánál az érdekelt egyes városok különböző speciális érdeke és anyagi helyzete, különböző tekintetbevételek igényel és eltérő intézkedéseket követel. Nem is képezheti ennellfogva az előterjesztés feladatát a pénzbeszerzés különböző módzatának és feltételeinek biraltos előterjesztése s ide vonatkozólag csupán azon megjegyzésre kíván szorítkozni, hogy jelzálogi kölcsönök általában olcsóbbak, — az ugynevezett községi kölcsönök drágábbak, de bizonyos körülmények közt a viszonylagosan csekélyebb megterhelhetőség és kötelezettségűel fogva, ajánlatosabbak és elfogadhatóbbak lehetnek.

Ha mégis a városok által szükségelt 400.000 forint 50 évi törlesztés 5.62%-nyi annuitásnak fizetési kötelezettsége mellett szerezhetnék be, fizetendő lenne a városok által a kikötött időn keresztül évenként és összesen 22.480 forint, mely összegből esnek Debreczenre 6.720 forint 51 k. Nánásra 6.720 forint 51 k., Böszörményre 5.653 forint 72 k. és Dorogra 3.365 forint 25 k.

Ennyire menne a városoknak a tervezett vasut irányában megterhelhetése, melynek fedezése s előterjesztő véleménye szerint czél szerűen lehetne felhasználni a közmunka váltásági pénzeknek egy részét s azt hiszi, hogy annak e czéla leendő fordítását a kormány, mint másutt nem ellenezte, úgy itt sem ellenezné.

Balogh Mihály Debreczen városa főmérnöke szakavatott és pontos kiszámításának

alapul vételével egész röviden a következőkben közölhető a pálya remélhető forgalma: Ezen bonyodalmas és sok fáradságot igénylő munkálatnak végeredménye szerint remélhető a tervezett debreczeni-nánási 42.65 kilométer hosszúságú vonalon 41,018 állomás lakos után fejenként 2.58 utas és 15.86 vám-mázsza, vagyis 0.79 tonna teher, mely 31 kilométer átlagos pályahossznak felhasználásával s kilométerenként a személyforgalommal csak 2 kiban, a teherforgalommal pedig tonnánként 8 kiban megállapított igen mérsékelt viteldij mellett adna:

2.58x41018x31=3.280,619 személy kilom. á 2 kr = 65,612 fnt 38 kr.
0.79x41018x31=1.034,034 tonna kilom. á 8 kr = 82,794 fnt 72 kr.

Ezek szerint lenne a remélhető nyers bevétel: a személyforgalomból 65,612 fnt 38 kr, a teherforgalomból 82,794 " 72 " összes nyers bevétel pedig 148,407 fnt 10 kr. kilométerenként 3479 fnt 64 kr.

A remélhető kiadás lenne a debreczeni-nánási vasutnál 148,407 fnt bruttó bevétel mellett annak 60%-a, vagyis 89,044 fnt kilométerenként.

Osszehasonlítva ezen kiadást a fentebb közölt bevétel összegével, mutatkozik a tervezett egész vonalnal:

Bevétel: 148,407 fnt.
Kiadás: 89,044 " Tiszta jövedelem: 59,363 fnt.

Következésképen ezen adatok alapján a befektetendő 950,000 fnt tőke jövedelmezne 59,363 forintot vagyis 6.24%.

Levonva most már ezen 59,953 forintot tevő tiszta jövedelemből a címletek kamatszükségletének összeget, kitünik hogy a 720,000 forint névértékű, elsőbbségi részvények 6% os jövedelmeztetésére 43,200 fnt kívántatván, — a törzsrészvényekre az elsőbbségi részvények törlesztési hányadának betudása nélkül fent maradt még 16,163 forint jövedelem, melyből kapna:

A vállalat 20,000 fnt névértékű törzsrészvényei után 1600 fnt — kr. Debreczen 137,724 fnt névértékű törzsrészvényei után 4360 fnt 16 kr. Nánás 137,724 fnt névértékű törzsrészvényei után 4360 fnt 16 kr. Böszörmény 100,600 fnt névértékű törzsrészvényei után 3662 fnt 59 kr. Dorog 68,862 fnt névértékű törzsrészvényei után 2180 fnt 58 kr.

Együtt: 480,000 fnt névértékű törzsrészvény után 16162 fnt 99 kr.

Szembe állítva ezen jövedelmek a városok által fizetendő annuitások összegével, kitünik, hogy Debreczen által a törlesztés ideje alatt tulajdonképen csak 2360 fnt 35 kr, Nánás által szinten 2360 fnt 85 kr, Böszörmény által 1991 fnt 13 kr. — es Dorog által 1185 fnt 17 kr. lenne a közmunka váltásági, vagy más alapon beszerzendő pénzekből fedezendő. Ismételve megjegyezni kívánom azonban, hogy ekkora megterhelhetetés is csak azon esetben állhatna elő, ha a pálya üzleti kiadása a bevételeknek csakugyan 60% át képezné, a mi nem is valószínű, sőt alapos remény van arra nézve, hogy ezen kiadás mint más helyi érdekű vasutaknál, egy debreczeni-nánásinnál sem leendő 50%-nál nagyobb, mely esetben a pálya tiszta jövedelme nem 59,363 fnt-ra, hanem 74,208 forintnyi összegre emelkednék s ekepen a városnak csak hogy mitem fizetnének az általuk felveendő 400,000 forintnyi kölcsön után, hanem az elsőbbségi részvények törlesztésén kívül még némi javadalmazásra is kilátások lenne.

A körülmények ezen állásánál fogva a nagybeskerek-kikindai vasut építési vállalata

által tett ajánlatnak elfogadását a városok jól felfogott érdekének tekintetéből javaslatba hozza s részünkről e tárgyra több ízben visszautérünk.

— A magyar „király-hymnusz” érdekében.

A magyar nemzet rövid idő múltával fenállásának ezredik évét fogja megünnepelni. Az ezredéves ünnepély, midőn egyrészt a magyar nemzet kiható állami és közművelődési hivatásáról fog tanuskodni: másrészt a Szt.-István első magyar király koronájával egybeforrított egységes állami eszme dicsőségét is fogja hirdetni. Mert a magyar királyok sorához és azok számos dicsőségei alakjához vannak köve a magyar nemzet történelmének legfényesebb lapjai, melyek bevilágítanak a jelenbe is. S mégis minden nemzet közt, melyek kegyelettel viseltetnek úgy a korona emlékei, mint koronás fejek nemzeti érdemei iránt, egyedül a magyar az, mely az ebbeli kegyelete kifejezésére szolgáló nemzeti ünnepélyek alkalmával még maig sem rendelkezik oly önálló „király-hymnuszszal”, melynek hivatása volna, úgy szövegeileg, mint dallamilag is egybeforrni a magyar nép érzületével. E helyett minden ily alkalommal idegen s a nemzet érzelmeinek meg nem felel dallamnak kell a magyart e nagy hiányára emlékeztetni. E régóta és számtalan alkalommal érzett hiányon segítő: az országos magyar dalregyestület, mely a dal-és zeneművészetet nemzeti irányban művelni s terjesztetni első sorban tűzte feladatául, mult 1882-ik év augusztus havában, Debreczen sz. kir. városában megtartott országos dalregyestélye és közgyűlése alkalmával, egyhangu lelkesedéssel karolta fel a „magyar király-hymnusz” indítványozott ügyét, melynek mielőbbi megvalósítását is elhatároztán, annak gyakorlati megoldása részleteivel Budapesti székelő központi igazgató-választmányát bízta meg. A midőn tehát alulírottak, az orsz. magyar dalregyestület, valamint a korszerű eszme érdekében jelen hivatásunkat hazafiai tisztelt és bizalommal intézzük az összes magyar koronaországok minden rendű és rangu honfiai s honleányaihoz: ama hit és meggyőződésben tesszük ezt, hogy minden magyar honpolgár és honleány méltányolván az ügynek indokolásra nem szorult nemzeti jelentőségét: az orsz. magyar dalregyestület nagybecsű pártolásával támogatni fogja. Az orsz. magyar dalregyestület első sorban a „király-hymnusz” nemzeti szövegére s azután annak megenésztésére nyilvános pályázatot tűz ki. Az előbbinek pályadíjat száz, az utóbbiéknak pedig kétszáz darab cs. kir. aranyban határozta meg. Mindkét rendbeli pályázat már legközelebb közhírré fog tetetni olyformán, hogy azok eredménye is már a jövő 1884-ki miskolci orsz. dalregyestület alkalmával az egész ország színe előtt bemutatható legyen. Az orsz. magyar dalregyestület, eme az ország általános óhajának megfelelő eszme megvalósításával szemközt, sokoldalú és tetemes kiadások fedezésére levén utalva: alulírottak hazafiai bizalommal járunkul az egyesület nevében a nemzet színe elé, hogy az egyesület e czélja elérhetésében hazafias adományait támogatói kegyeskedjék. Minden ez úgy anyagi támogatására vonatkozó adományok, gyűjtések vagy küldemények, az orsz. magyar dalregyestület pénztárnoka, t. cz. Eugeszer Mátyáshoz (Budapest, belvárosi plébánia épület) intézendők. A hazafias adományok hirlapilag közöltenek, az úgy befeljeztével pedig nyilvános kimutatás fog közzétetni. Egy önálló s a magyar nemzet vérebe nemzedékről-nemzedékre átmenő „király-hymnusz” nemcsak arra van hivatva, hogy a magyar királyt nemzeti szellemben dicsőítse, hanem hogy a művészet világmezején a hymnusz-

megvilágítva pazon. Van-e nő alak, mely ne rezzen meg e látványra? Van. Egy ablakba pazon öltöztetett . . . viaszbábót állítottak. Közönyösen tekint a felhalmozott piperére. Megveti. Papa és mama kedvtelve nézik a csinos kis leányt. Beatrix igazán hódító. A toilette ah! sokba került! s papa viszonyai nem valami különösek! Hanem hát ott a mama, a ki megmagyarázza, hogy ez tulajdonképen nem is pazarlás; ma béli ruha s épen talán e béli ruhától függ, hogy nem sokára . . . menaszszonyi ruhává legyen. Vagy sokan vannak még, kik számítás nélkül mennek bálókba! Akkor aztán be lehet festeni a ruhát feketére és lesz belőle látogató-öltöny. Világos számítás, fejezi be a mama. Es a ruha nem sokára ott pompázik a báterem kellő közepén. Megéri talán azt a szerencsét is, hogy másnap legalább hat divatlap közli leírását. Isteneim, ha úgy oda irnák, mennyi sok álom és remény van beleszőve egyetlen egy selyem ruha szövétébe! Hol végződik a te sorsod, szép rózsás selyem ruha? Beatrix kisasszonyról azt beszélék, hogy jegyben jár. Udvarol neki Löwenstein Hugó báró és Csillári Benő, ifju képviselő. Löwenstein báró és Csillári Benő kihívják egymást; Benő sebet kap a bokájába s így a báró egy ólomgolyó árán maga marad a szerelem versenyerén. Kár. Hugó báró nem udvarolt komolyan s a szép Beatrix, a kis polgár leány csakhamar megtanulja az első családok dalát! Szegény kis polgár-leány! Ha a fényes elite-bálon valami egyszerű moll ruha fődí, talán nem riasztja el azokat a szegény embereket, a kik ugynevezett „komoly czélokkal”

haszna? éjjel-nappal műhelyében, vagy a varróasztala, gépe mellett üldegél; itt ugyan nem látja senki. Hogyan, hát gépe is van? Itt eszébe jut szegénynek két angol költemény; Isten tudja hol olvashatta magyar fordításban. Az e yikben a szegény varró nő örök munkája, hasztalan fáradsága van megénekelve; bus, igaz egy költszest. A másikban a varrógép-zakatolás szolgált refraint . . . s benne a gép megmentőjévé, könnyebbégére lesz a munkanőnek. Pedig mindegy! a gép kevésbiti ugyan a munkát, de a bért is; s a mell bamar megéri a gép rázkodását s hamar siul meg a lehajolva végzett munkát. Oh az ehség és a szegénység nem szeretik a gépeket! S Margit tizennyolcz éves csinos lány. Ábrándozik a zöld mezőről, milyen jó volna koszorut kötni, verőfényt látni. A főváros szegényei tele vannak idylli hajlamokkal. S egy kicsit, mikor a fáradt lány mégis csak elszunnyad, arról is álmodik, hogy ez a szép rózsaszín ruha az ő nási ruhája. Keszesen simul karcsu derekához s mint lényes hajnali felleg, úgy repül utána bűvös keringő dalára. Bohó álom! Nem soká tart, mert Margit fölrezen és megingt őlt, őlt és őlt tovább.

A ruha elkészült. Egy-két nap g még ott diszlik a bolt kirakatán. A nép-hullám épen a kirakat elé vett bennünket. Érdekes dolgokat látunk. Ott — mindjárt a mi selyem ruhánk mellett — egy rózsaszín piessé ruha: csupa fodor s varrása be sok álmatlan éjt áldozott f.l. egy vidám estelyért! Ugy-e szegény Margit? Selyem . . . bárszony . . . milliómos szépségék mindmegannyi eszköze . . . hódítani. Tizedrészt áru tartatán felhó mellettök; szegény hivatalnok leányának elég szép s a divat valamennyi czikke tekszik ott,

szoktak k a hölgyek rendszeren ágában sz Szeg radó s lett . . . Mi Nyá zelgő léle tárczákat. alhatom: épen nem határosabb retém me ez epigram lések is? Hane Mikó gazdag bar költenye déki barát hetem me venez diva nek verse jának ped meg kell iltöztesél litott Mar Marg nagy dolg saját men ban már idegen. A a fekete v porlik el Ime, története. van regén.

ak elfogadását a városok jól
ek tekintetéből javaslatba
te tárgyra több ízben vissza-

"király-hymnusz" érdekében.
rövid idő múltával fenállá-
er fogja megünnepelni. Az
y, midőn egyrészt a magyar
mi és közművelődési hiva-
adni: másrészt a Szt.-István
y koronájával egybeforrott
me dícsőségét is fogja hir-
yar királyok sorához és azok
alakjához vannak kötve a
örténelmének legfényesebb
világítanak a jelenbe is. S
uzet közt, melyek kegyelettel
korona emlékei, mint koron-
érdemei iránt, egyedül a
az ebbeli kegyelethe kifejező-
zeti ünnepekkel alkalmával
ideikézik oly önálló "király-
elynek hivatala volna, hogy
államilag is egybeforru a
etével. E helyett minden il-
n s a nemzet érzelmeinek
államnak kell a magyart e
lékeztetni. E regóta és szám-
erzett hiányt segítendő: az
daláregyesület, mely a dal-
nemzeti irányban művelni
sorban tüzte feladatát, mult
sorban havában, Debreczen sz.
tartott országos dalárúne-
se alkalmával, egyhangú lel-
a fel a „magyar király
yozott ügyet, melynek mi-
sát is elhatározván, annak
sa részleteivel Budapest
gazdát-választmányát bizta
at alulírtakk, az orsz. ma-
et, valamint a korszerű eszme
vadászatukat hazafiai tisztelet
ntézzük az összes magyar
nden rendű és rangú hon-
z: ama hit és meggyőző-
zt, hogy minden magyar hon-
múltányolvan az ügynek
zorult nemzeti jelentőségét:
daláregyesületet megszűsít
atni fogja. Az orsz. magyar
sorban a „király-hymnusz“
s aztán annak megzené-
pályázatot tűz ki. Az előb-
száz, az utóbbiak pedig
kir. aranyban határozta meg,
pályázat már legközelebb
etni olyformán, hogy azok
a jövő 1884-ki miskolci
alkalmával az egész ország
atható legyen. Az orsz. ma-
et, eme az ország általános
elő eszme megvalósításával
u és tetemes kiadások fedea-
va: alulírtakk hazafiai bi-
k az egyesület nevében a
hogy az egyesület e czélja
zafias adományaival támogatni
nden ez ügy anyagi támoga-
adományok, gyűjtések vagy
orsz. magyar daláregyesület
t. Engeszter Máttyához (Buda-
háma épület) intézendők. A
k hirtáplig közöltetnek, az
pedig nyilvános kimutatás fog
állító s a magyar nemzet
nemzedekre átmenő „király-
arra van hivatva, hogy a
zeti szellemben dícsőtse,
szet világmézején a hymnusz-

irodalomnak is egyik méltó díszét képezze. Az
orsz. magyar daláregyesület hazafias bizalom-
mal teszi le a „magyar király-hymnusz“ sorsát
a nemzet kezébe s él benne a hit, hogy annak
megvalósíthatási reményében, a t. cz. magyar
közönség támogatása mellett nem is fog csal-
latkozni. Eljön a magyar haza s áldás a ma-
gyar király fejére! Budapest, 1883. apr. hó.
Bartay Ede, az orsz. magyar daláregyesület
elnöke. Simonffy Kálmán, az orsz. magyar
daláregyesület alelnöke. Id. Ábrányi Kornél,
az orsz. magyar daláregyesület titkára. En-
geszter Máttyás, az orsz. magyar dalár-
egyesület pénztárnoka. Huber Károly, az
orsz. magyar daláregyesület karnagya.

Tippan Tóbiás beszilgetisei.

— I. Porczió —

Ebes, Anno 1883. Apr. 30.

Uram, uram, szerkesztő uram! Szállok
az urhoz! Nagyon rigi ideje ám annak, hogy
a „Debrecze.“ hasábjairul elmaradtam közle-
ményeimmel; hanem hát oka-foka van minden
dolognak s így vót az én elmaradásomnak is,
mert csak igaz mondás is marad az, hogy
egyik ember nem olyan, mint a másik! Ki-
vettem magamat az „Ebes“-re és ott egyedül
a természet szépségibe gyönyörködve, kezdtem
elfelejtetni azon zajos állapotoknak az ő mi-
neműségét, melyek ezen a földön és a földön
városunknak hajdani szip egyetirtisét és biki-
sigit tönkre tettik.
Mert hát más idők jártak ám akkor ked-
ves szerkesztő uram, még rá gondolni is igazi
gyönyörűség! Akkor még Cs. G. uram nem vót
ám sénátor, hanem csak olyan magamforma-
gazdálkodó ember a „Kösihszeg“-ben, s ha
olykor-olykor hazarándult a városba, hát össze-
harangozott bennünk Király Mihály barátom
vendégüljébe, s olyan szípen megmagyarázta
előttünk az ország és város dógát, sorsát,
baját, no meg a világ forgását is, hogy alig
v: tük észre, hogy mán pitymallik is! De hát
kinek is jutott vóna az eszébe, mikor az a
sok, — most már téns, tekintetes, nagyságos
vagy mifele névvel nevezendő — uri ember
csak úgy szorított a kezünket, mint ha min-
dig csak egy tanút laktunk vóna, sőt a mi
több, hogy hozzánk való jó barátságukat még
inkább bizonyítsák, hát még saját tűz-
helyünkön is megtszelgették bennünket.
De, meg is mutatuk ám mi, debreczeni
pógárook, hogy ha miüket szeretnek és hozzánk
leereszkedni nem szígyelnak az urak, hát mi
is tudunk ám tenni valamit. Tettünk is ám,
még pedig remek csavartást, az
Árgyelusát neki; mert hát mikor beköszöntött
nálunk a szabadság! hát a rigi hiva-
talonokat mind elcsaptuk egy szális és
helyettök megválasztottuk a mi kezünk szor-
rongató nyájias és barátságos urainkat, a kik
osztán olyan szípen elhelyezkedtek az ő álla-
saikban, hogy alig pár év múlva csak azt
vettük észre, hogy mán nem is igen ismernek
bennünket. Sőt ha olykor-olykor egyik-másik-
kal összetalálkoztunk is vagy a pógári-körben,
vagy Pap Gyurinak, hát a mit ez előtt pár
évvel fehérek hittek és vallot-
tak, azt most feketének bizonyít-
gatták lenni előttünk. Aztán meg vége lett
a kézsorításnak, a „kedves urambátyám“ meg-
szólításoknak, hanem csak úgy félváll-
rul szóltak egy-kettőt hozzánk.
Ekkor jutott eszembe, kedves ecsém uram
szegény megboldogult feleségemnek a szava, a
ki — a jó isten nyugtassa meg — mindig
ellensége vót az én tetteimnek; és a ki meg-
mondotta, hogy: „majd meglessa kend, hogy
nem jó vége lesz ennek a nagy barátság-
nak.“ Persze, az asszony szava nem jár, mint

a régi két garasos, — hanem hát akkor mégis
igazat szóltok.

Ha az ember messze ül a tűztől, hát
nem melegszik. Így jártam én is. Az „Ebes“
messzi van Debreczenhez, itt nincs sem pógári
kör, sem Pap Gyuri vendéglő, sem jobb és
bal, sem szabadelvű és független politika s
nehány évi kiutlakás úgy megváltoztott, hogy
ha véletlen eszembe nem jutott vóna,
hogy a jövő esztendőben újra tisztviselő
és meg még követség a szászok is lesz,
Isteu bizony be nem kötözöm a városba; ha-
nem — köztünk legyen mondvá, mert nem
szeretném, ha mások is megtudnák — bizony
nagyon szeretném, ha magamat is megtudnák
választani mán példának okáért olyan forma-
hivatalra, mint a halápi vagy pa-
czi-csós-ség; mert hát ahoz magam is
jól értek ám, hogy: hogy kell a fát kivágn-
ni, hogy meg ne lassa k! De meg, hogy
még igazabban szóljak: hát hajdanában, fiatal
nőlen ember koromban, magam is szolgáltam
ám a nemes városot egy jó darab ideig, és így
tudom a csínyát és binyát „nemely“
dolognak, s lehet, hogy hasznomat is vehetik
a tekiütetes urak; mert hát aztir hogy kü-
pennás emberek, sok olyan dolog fordul-
ám elő egy ilyen városnál, mint Debrec-
zen, a mihez úgyielmek bizony ides-keveset
irtenek.

No lássa kedves ecsém uram! nekem ily
számításaim vagynak; de hogy azok csütörtök-
köt ne mongyanak, okvetlen be kell szegőd-
nöm a kedves ecsém majorságába s ha lesz
olyan szives, hogy felfogad: hát ezen
bevezető „első porczió“ közhírretele
után, — addig is, míg lakásomat első tengeri
kapalás után a városba helyeztetném, — a
második porcziót is behozom a szű-
röm újában és átál fogom szolgáltani
kedves ecsém uramnak, a kit pedig szemé-
lyesen ugyan nem is esmérék, és így ezer-
szer bocsánatot kirek bátor beszidemrül.
Jögissiget kíván addig is

Tippan Tóbiás + kv.

NB. Azir hogy dögözök az lapba, nekem
ne kügygyik ingyen pildányt, majd megolvasho-
m én a lapot Gyepenhegyes Mihály
sógoromnál, a ki is rendes előfizető lévén, ne-
kem is sok új dögökkel el fog mesilgetni.
T. T.

Helyi hírek.

* **A mi lábszáraink.** T. laptársunk, a
„Debr. Ell.“-rel való polemikióttl sajnálattal
válnuk meg, mert napról-napra több élvezetet
szerzett nekünk. A t. szerkesztő ur, miután ő
is hódolattal adozott saját — ugymond —
„kítőnő érdemeinek“ a szépirodalom terén,
tegnap is annyira megy irántunk való hajlan-
dóságában, hogy tulomlik a mi lábszáraink di-
cséretében — a melyek a bugyig viselésé-
ben csakugyan tanusítanak valami irigylendő
tulajdonságot: következetességet! Oh
uram, ez még is sok' ez ellen a hódítás ellen-
mi szerénységünknek tiltakoznia kell!
Mennyi megfigyelő képesség egy novellistában!
Tessék elhinni, hogy vers-lábainkra sem adunk
semmit, nemhogy a lábszárakkal büszkélked-
nénk; különben sem mulják felül a t. szer-
kesztő ur hajfirtjeit, a melyek csak nemrég
találtak beható méltatásra egy komoly pesti
hírlap közgazdasági rovatában. Kimondhatatl-
nul örvendünk, hogy a „magyar Theureit“
szellemessége végre kellő megállapodásra ju-
tott... a mi lábszárainkban!

* **Simonffy polgármester és kir. tanácsos**
a holnap délutáni vonattal fog a fővárosból
visszaérkezni, hol tudvaleg a debreczen-
nászi helyi vasut engedély okmányának a mi-
nisteriumnál most folyt tárgyalásainál részt
vett. A vasut építésére vonatkozó engedély
okmány — mint halljuk — a legrövidebb idő
alatt ki fog adatni s ennek megtörténte a
n.-kikinda-becskerekü vasútvállalat az építke-
zéshez baladéktalanul hozzáfog. Illetékes hely-
ről vett értesítés szerint, kilátásunk van arra,
hogy e vasut — ha csak valamely előre nem
látott akadály nem fordulnak elő — a jövő
márczius hóra teljesen elkészül.

* **Lapunk legközelebbi száma** a holnapi
ünnepi szombaton fog megjelenni.
* **Isteni-tisztelet.** Holnap áldozó csütörtök-
tőken a ref. nagy templomban Szabó Lajos,
a kis templomban Kádár Antal s. lelkeszek
fogják az isteni-tiszteletet végezni.
* **A helybeli önkéntes tüzoltó-egylet** hol-
nap délután fél 5 órakor gyakorlatot tart,
melyre az egylet tagjai lapunk útján is figyel-
meztetnek.
* **Hajdumegyéniél** ma az alispán elnökléte
alatt számonkérészek tartatott, melynek erd-
ménye kielégítőnek mondható.
— **Katona zene** játszott tegnap este a
„Bika“ vedelőg étertermében, melyet — jó éte-
lek, italok mellett — soká tartott megtöltve a
szép számu közönség. Nagyhátsót keltett ki-
vált a szabatosan előadott Rákóczy induló s
csak az volt a baj, hogy a terem kicsi volt
az ily nagy zenekarból eredő hang-tömegnek.
— **Jelen volt** a helyben állomásozó tisztikar
elén Dietrich Adolf ezredessel, ki lelkesü-
léssel fogadott felköszöntőt mondott az új-
ban előléptetett tisztetek.
* **A keresztjárák napok** ma befejeződtek.
A róm. kath. egyház hívei ez ünnepek
minhárom napján a harang ünnepélyes kongása
között vonultak ki, a szent annautczai teme-
tőbe. A tegnapi menetben részt vett Huzli
Károly prépost és kir. tanácsos is.

* **Távgyalogás.** A torna-egylet által ren-
dezendő távgyalogás — ha ugyan a mai eső-
zés az egész tervet meg nem húsította —
holnap fog megtörténni. Mint már irtuk, a
versenyre tizenöt ifju jelentkezett, kiket hol-
nap reggel pontban fél ötkör kürtész fog fi-
gyelmeztetni a versenyre. Az indulás pontban
öt óra körül történik a nagytemplom előtti
térrel. Az uton gondoskodva van mindenről,
amire a gyaloglóknak szüksége lehet, s orvosi
segély is kéznél lesz. A gyaloglók után felőrá-
val indulnak a főiskolai énekkar tagjai is ko-
csikon, hogy a holnap este B.-Ufaluban tar-
tandó hangversenyen közreműködjenek. — De
nemcsak a főisk. énekkar hanem a közönség
köréből is többen mennek ki Ufaluba váro-
sunkból, valamint Nagyváradról is. Az újfalui
hangversenyen lesznek szavaltatok és zenei
előadás is. — Mindezekről közelebbi számunk-
ban bővebb tudósítást hozunk.

* **Megfőtés.** Lapunk 83-ik számában fog-
lalt sakkalányt újabban megfőtették: V a r g a
Sándor, J u h á s János, A r v a y Ilona,
P a p Istváné, T ó t h Miklós.

* **Lopás.** Tegnap délután történt a va-
sútnál, midőn a bezsállásra meg lett adva a
jel, hogy egyik utazó színész né zsebéből, a
nagy tolongást felhaználni szét tolvaj, ritka
ügyességgel kicsente a pénzestárcazt, melyben
utjegye is volt. Képzeltetni a szegény nő za-
ratát, a kinek baján csak az igazgató tudott
segíteni. A tolvajnak semmi nyoma nem volt.

* **Áthelyezés.** P a s s i n i Tibor főhad-
nagy a 39. ezredtől, a nagyváradí 37. számú
gyalogezredhez lett áthelyezve s oda a napok-
ban elutazik.

* **Gyászjelentés.** Szunyogh Szunyogh
János elhunyt 71-ik évében, hosszas szenvedé-
s után, f. hó 1-én. A boldogulnak földi
maradványai folyó hó 3-ik napján, délután 2 1/2
órákor fognak az Er-szemjéni ref. egyház szer-
tartása szerint, a házál tartandó rövid ima
után az Er-szemjéni közös sirkertben örök nyu-
galmra letétetni.

* **A debreczeni iparos kör** létesítése tár-
gyában jövő vasárnapon május 6-ikan délelőtt
10 órákor a városba nagytanácstermében
nagy gyűlés tartatik, melyen az ivartók ive-
ikkel együtt megjelenni kértnek.

* **Talány megfőtés.** Tegnap számunk-
ban feltett azon kérdésre: „Egy embernek
h a t a n h é t gyermeke volt, egy meghalt,
hány maradt?“ — a felelet őt. Mert hat van,
hét volt, tehát a hatból halt meg egy gyer-
mek.

TÖRVÉNSZEK.

— **A bécsi sorsjegypör** fordulatot vón
most az által, hogy a panasztvevő Probról
kiderült, hogy az egész föjelentés csalás, me-
lyet egy Bacsteiu nevű zugirás tanácsára
tón, mire a két embert rögtön letartóztatták.
— **A gyilkos Sobbe** elleni pör tárgyalása
az esküszék előtt hétfőn megkezdettet. Sobbe
nagy nyugalommal beismerte, hogy Cossáth
lelvérhört eltökélt szándékkal gyilkolta meg,
hogy megrabolhassa. Sobbe hétfőn halálra
íteltetett.
— **Javíthatlan.** A helybeli e. f. m. kir.
törvényszék előtt ma javíthatlan tolvajná állott
a sorompók elé, névszerint Kovács Juliánna.
Három ízben volt már lopásért büntetve és
pedig utoljára két évi fogsággal. E fogságot
mult évi decz. hóban töltötte ki s már ez évi
januárban ismét lopott Csigé Imréttől ruha-
neműeket és pénzt, összesen 83 ft értékben.
A javíthatlan asszony pergő nyelvel sorolja
elő az cllopot holmikat s a reá eddig ki-
szabott büntetéseket. Igazán kínéz belőle a
javíthatlan tolvaj. A kir. törvényszék három
évi feyházra ítélte, mit ő „köszönettel“
fogadott.

— **Ne játszunk a fegyverrel!** A szo-
boszlói vasuti állomás főnökének, G a l g ó c z i
Ödönnek egy két éves örökebe fogadott fiacskája
volt, ki másik gyermekével együtt szokott
játszadozni, még pedig egy évek óta töltetlenül
heverő kis revolverrel is. Galgóczy a mult
őszszel 12 napig szüretlen levén, távol volt
állomásától, melynek vezetésére ideiglenesen
egy fiatal ember alkalmaztatott. A főnök távol-
létében — bár nem sikerült kitudni, ki töl-
tötte meg a pisztolyt — az oda bejáró fiatal
emberek közül valaki benne hagyott egy
golyót, s úgy akasztotta azt a falra. A főnök
később hazajött s egy napon, hogy a síró
gyermeket elhallgattassa, a pisztolyt levette
és oda adta neki játszani. A fegyver e pillan-
atban esült s a gyermek szíven találva —
halva rogyott össze. A helybeli e. f. kir. tör-
vényszék ma tartott ez ügyben tárgyalat. Kir.
alügyész K é m e r y Károly vetkes gondatlan-
ság miatt elkövetett emberölésért vádlottnak
megbüntetését indítványozta. Márk Endre,
Galgóczy védőjének rövid felszólalása után
azonban a törvényszék vádlottat teljesen föl-
mentette. Az ítéletben a kir. alügyész is meg-
nyugodott.

— **Tolvaj suhancz.** Szabó Márton nevű
fiatal suhancz, ki lopás miatt már három ízben
volt büntetve, ez év február havában Kulcsár
Mihálynével nagymennyiségű noji fehéreműt
lopott s a lopott tárgyak nagy részét el is
adta. Vádlott beismerti tettét, melyért tekin-
tetbe véve rovtot előlételet, a helybeli e. f.
kir. törvényszék mai tárgyalásán két évi
f e g y h á z r a ítélte. Szabó Márton — mint
mondá — az ítélet ellen 24 óra alatt felebbe-
zést fog bejelenteni.

Közgazdaság.

— **A debreczen-hajdunánási vasut.** A
debreczen-hajdunánási helyi érdekű vasut ki-
építését, melytől a „Société générale des
chemins de fer et d'agriculture“ bankvállalat

visszalépett, most már az érdekelt és pedig
Debreczen, Dorog, Bözörmény, Hajdu-Nánás
városok vettek komolyan czélba, mint már irt-
tuk, s a kiépítésre nézve a n.-kikinda n.-becs-
kereki vasut építő vállalkozóival szerződést
kötvéen, a szóban levő vasut kiépítése valószí-
nűleg még a nyár folyamán meg fog indulni.
Előbb azonban a kormány engedélye nyeredő
ki, minthogy a vasut érdekében évek óta foly-
tak ugyan a tárgyalások, de a dolog sohasem
érett odáig, hogy az engedély-okmány kiada-
tott volna. A tárgyalásnak, melyet a közmunka
és közlekedési miniszter Zahorszky Kálmán
miniszteri tanácsos elnökléte alatt folyó hó
30-ára elrendelt, feladata lesz, a debreczen-
hajdunánási helyi érdekű vasut engedély-ok-
mányát a változott viszonyok figyelembe vétele
mellett véglegesen megállapítani; minek meg-
történte után az engedély-okmány minden va-
lószerűsége szerint rövid idő alatt ki fog adatni,
mint már irtuk.

— **Körtész tízparancsolata.** I. Csemeté-
ket ne vásárolj kereskedőtől, hanem jó fa-
iskolából szerezd s csak is oly fajokat, melyek
a talajnak valók. II. Faidat tavasszal
ültessed verőfényes napon és jó földbe, hogy
még ez évben fölszedüljön. 1-2 m. széles, 1
m. mély gödröket áss, még pedig télen és ta-
vaszszal, hogy a föld jól át meg át fagyjon.
Se nagyon mélyen, se nagyon magasan ne ül-
tess, úgy hogy a gyökér teteje egy vonalba
jőjön a föld színével. A fát először lánghán,
aztán erősebben kössél, még pedig tartós
sima karóhoz. A fa körül rakj jóféle szemét-
trágyát; ezt szivja magába; a talaj-vizenyítés
elősegíti a növést. III. Szép fára számíthat-
sz, ha a koronát első 5—6 évben szakértő által
körül-körül nyereseted. Ős növény fának a fő
ágak két harmadát közepnövéseknek felét,
lángha növéstüknek egy harmadát nyess le. Az
oldal-ágakat sosem szabad egészen leenyetni,
félíg az első két évben. Jól kifejlett, fás rügy
felett vágjuk le az ágat. IV. Hogy eke ne
sértsé, három karóval körítsük a fát s a héra-
gokat töltösk be tövissel. V. A fák körül tisztán,
giz-gaztól ment legyen a talaj. Moha s
más hasonló dolgok mellözendők, mert ebben
rejenek a kártékony férgek. Sűrű lombot
ritkíts, szárazat pusztíts. Az ág tövében vág-
tásk el, a szob tollkással körülmelendő s de-
rekanas bekenetik viaszszal. VI. Kártékony
férgék irtása télen-nyáron szükséges, ez routja
a levelet, virágokat és gyümölcsöt. VII. El-
bágyadt, de éveken át bőven termett fákat
új életre hozhatunk a korona-lombok felrissi-
tésével. Nyáron vagy szeptemberben ritkítsd
az ágakat, felének azonban hagyj meg 1—2
harmadát, vagy ezekhez is hozzá nyulhat-
sz, a mint a korona kifejlett. VIII. Miután a gyü-
mölcsfák időről-időre trágyázást igénylenek,
bizonyos tavóban gödröket áss, töltsd meg
trágyával, csak közvetlenül töve mellé. Szilva
és cseresznye vízzel jól ritkított trágyát kíván.
IX. Ha nem tetszik a gyümölcsöd, öltsd be
fádat, azonban oly fával, a mely azzal rügye-
zésben egyenlő. X. A szedésnél ne sértsd az
ágakat és lombot. — Vén kertész.

Apró-cseprő.

Rothschildhoz bekopogtat egy zsidó kol-
dus és töle ötven forintot kér. A bankár in-
dignációval utasítja vissza ezen kérelmet s
azt mondja: „Hogy lehet ily összeget kívánni?“
Mire azonban a koldus eképen replikál a dus-
gazdag bankárhoz: „On érthet bankár ur a
tözdei spekulációhoz, de a kolduláshoz nem
érthet!“

Egy hold földbírtok többet ér, mint egy
egész uradalom a holdban.

Macaulay.

Felelős szerkesztő: **GÁSPÁR IMRE**
Kiadó tulajdonos: **KUTASI IMRE.**

NYILT-TÉR.
1883-iki friss töltésű
szolvai, polenai és luhi
Erzsébet ásványvizek
diszesen kiállított üvegekben megrendelhető:
Munkácsos és Nyiregyháza
a kőzpontból. a főraktárból.
MARSALKO KÁROLY,
munkácsi urad. ásványvizek bérleje.

MATTONI
ERSZÉBET SÓSFÜRDŐJE
gyógyhely Budapestén (Budán).
Idény május 1-től szeptember 30-ig.
A gyógyhely keserűvíz-forrásai (ívó és
fürdő gyümödm.) legjobb sikerrel használhatók:
a belek bántalmánál, a hasi és
általános verőbősnégénél, és abból
keletkező nemesebb szervekhez való vértörlés-
nél, verőczéri pangások esetében,
aranyórnél, tulságos elhízásnál,
részkórnál, máj-és lép-bajoknál,
kőszvényénel és végre női beteg-
ségénel.
Egészséges fekvés, tiszta üde levegő, 60
kényelmes lakszoba, jó vendéglő, többnemű
szórakozás.
Pontos közlekedés a fővárossal állomásozó
társasokszikon, reggel 5 órától kezdve.
Rendelő orvos dr. **BRUCK J.** (lakik: Buda-
pest, vigadó-téf biztosít. épület.)
Tulajdonos: **MATTONI HENRIK.**

Van-e nő alak, mely ne
nyára?
... viz-
közönyösen tekint a fel-
Megveti.
kedvtelven nézik a csinos
gazdán hódító. A toilette
papa viszonyai nem vala-
nem hat ott a mama, a ki
egy ez tulajdounképen nem
ruha s epen talán e bái
nem sokára... menyasz-
gen. Vagy sokan vannak
nélkül mennek bálókba!
et festeni a ruhát feketere-
gató-öltöny. Világos számi-
na.
em sokára ott pompázik a
epen. Megéri talán azt a
másnap legalább hat divat-
gy óda írának, mennyi sok
an beleszóve egyetlen egy
be!
te sorsod, szép rózsás
zonyról azt beszélék, hogy
bl neki Löwenstein Hugó
nő, ifju képviselő. Löwen-
ri Benő kihívják egymást;
pokájába s így a báró egy-
ga marad a szerelem ver-
gő báró nem udvarolt ko-
Beatrix, a kis polgár leány
lja az első családós dalát!
polgár-leány! Ha a fényes
gyszerű moll ruha földi, ta-
ázokat a szegény embere-
vezett „komoly czélokkel“

Gáspár Imre.

